

บันทึกการใช้สังคม

ดร. อภินันท์ สุวรรณรักษ์

367398

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
คณะเทคโนโลยีการประมงและทรัพยากรทางน้ำ
มหาวิทยาลัยแม่โจ้

การสร้างบัณฑิตเป็นเรื่องที่มีความสำคัญที่สุดในการสร้างบุคลากรรุ่นใหม่เพื่อเข้าสู่ระบบงาน เป็นส่วนที่ทุกคนพูดถึงกันอยู่อย่างต่อเนื่องแต่ พูดกันจนท่องจำกันได้ เพื่อเตือนสติให้เห็นว่ามีความสำคัญยิ่งนัก แต่เมื่อเข้าไปสู่กระบวนการผลิตบัณฑิตจริง ๆ แล้ว เป็นอย่างที่เราทุกคนมองเห็นความสำคัญหรือไม่ เมื่อรากฐานของการศึกษา คือรากฐานของประเทศชาติ กระทรวงศึกษาธิการจึงไม่ได้เป็นเพียงกระทรวงเดียวที่จะต้องรับผิดชอบในงานนี้ แต่จะต้องมีอีกหลายหน่วยงานที่ต้องเข้ามาสนับสนุนกันอย่างเต็มความสามารถ ในความเป็นจริงแล้วนั้น พวกเราละเลยความข้างต้นกันหรือไม่ เมื่อทุกอย่างล้วนมุ่งเป้าเพื่อการผลิตเชิงปริมาณมากกว่าเชิงคุณภาพ การนับหัวบัณฑิตที่จบการศึกษาจึงเป็นเรื่องที่อาจมีความคลาดเคลื่อนออกไปจากความต้องการของตลาดแรงงาน หรือแนวทางในการผลิตบัณฑิตที่มีประสิทธิภาพจริง ๆ ในการนี้จะมีส่วนที่เกี่ยวข้องกันตั้งแต่เริ่มเข้าสู่ระบบการศึกษาของชาติ มีนโยบายออกไปบ่อยครั้ง แต่แนวทางการปฏิบัตินั้นกลับไม่แน่ใจว่าได้ดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ หรือเพียงเพื่อให้งานแล้วเสร็จแต่กลับใช้ประโยชน์ไม่ได้ กลไกที่ว่านั้นซ่อนอยู่ตรงส่วนไหนของสังคม

เมื่อวันนี้มีหน่วยงานหลายแห่งที่ออกมาบอกว่าบัณฑิตด้อยคุณภาพ ไม่สามารถทำงานที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถในเชิงวิชาชีพให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ จึงนำไปสู่การแก้ปัญหาด้วยการสร้างบัณฑิตแบบสั่งตัดขึ้นมาปรับใช้หน่วยงานของตนเอง ซึ่งเป็นการวนกลับไปสู่การสร้างบัณฑิตตามวิธีการในยุคโบราณ เป็นการตอกย้ำว่าสิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาเองไม่ได้ตอบาคาคาดหวังของสังคม หรือไม่สามารถตอบเจ้าของภาชีได้ มหาวิทยาลัยหลายแห่งยังไม่ได้ปรับตัวตามความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะประเทศไทยที่มีรากฐานสังคมเป็นสังคมเกษตรกรรม มีมหาวิทยาลัยหลายแห่งที่มีการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรกลับไม่สามารถตอบโจทย์ที่แท้จริงได้ มันเกิดอะไรขึ้น แล้วมีใครมองเห็น แล้วใครจะสามารถช่วยสร้างความมั่นใจให้กับสังคมเกษตรกรรมได้ ทำให้ประชาชนเลิกจน ซึ่งการเลิกจนนั้นไม่สามารถไปเลิกที่ถ้ากระบอกได้ เป็นแน่แท้ แนวทางหนึ่งคือการสร้างบัณฑิตที่รับใช้สังคมอย่างจริงจัง น่าดีใจมากที่ประเทศชาติ มีผู้ใหญ่กลุ่มหนึ่งได้มองเห็นความสำคัญในเรื่องของวิชาการรับใช้สังคม จึงน่าจะเป็นเรื่องที่ดีสำหรับการเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนการสอนเพื่อให้นักศึกษาได้นำวิชาการที่เรียนรู้ไปปรับใช้กับตัวเองและสังคมรอบด้าน เพื่อแก้ปัญหาของชุมชน และเพื่อสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นผ่านงานวิจัยในท้องถิ่นที่เกิดขึ้นระหว่างนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนและชุมชน สิ่งที่ได้คือ วิชาการ งานวิจัย และกิจกรรมนักศึกษา มาบูรณาการกันจนเป็นเรื่องเดียวกัน เป็นการพัฒนาทั้งบัณฑิต อาจารย์และสังคม จึงจะตอบโจทย์ของการสร้างบัณฑิตรับใช้สังคม และได้สร้างบัณฑิตที่พึงประสงค์ของประเทศชาติ

จากแนวทางข้างต้น มีสามส่วนที่เกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน คือ นักศึกษา อาจารย์และชุมชน เพื่อการตอบโจทย์ความลุ่มลึกทางด้านวิชาการ และเกิดผลจากการเรียนรู้จริง ดังนี้

1. นักศึกษามักได้รับเสียงบ่นอยู่เสมอจากผู้มีประสบการณ์มากกว่า ทั้งผู้ใหญ่ และตัวคณาจารย์ผู้สอนเอง ว่านักศึกษา ไร้ความรับผิดชอบ ไม่มีความอดทน ไม่ตั้งใจ และอื่น ๆ อีกมากมายเท่าที่จะนึกได้ จึงมีคำถามเล็ก ๆ ว่าใครเป็นคนสร้างเด็กเหล่านั้นมา ใครเป็นคนหล่อหลอมคนรุ่นนี้ ถ้าตอบแบบไม่ลำเอียง น่าจะมีคำตอบว่า ก็พวกเราทั้งที่เป็นผู้ใหญ่แล้ว ถ้าเป็นคำตอบนี้ แล้วใครจะเป็นผู้รับผิดชอบในสิ่งที่ทำลงไป ก็ผู้ใหญ่เิงที่จะต้องออกมาแอ่นอกรับผิดชอบ เด็กเป็นผู้ถูกกระทำ

มาตั้งแต่ต้นโดยไม่มีสิทธิ์ตอบโต้ แล้วรับกรรมในสิ่งที่เรียกว่าผู้ใหญ่กำหนดมาให้ แต่ไม่น่าจะเป็นความยุติธรรมนัก เมื่อพ่อแม่เลี้ยงดูมาแบบประคบประหมม แบบพ่อแม่รังแกฉัน ส่วนใหญ่เลี้ยงลูกด้วยวัตถุนิยมใช้เงินเป็นตัวนำทาง การแข่งขันที่ได้เปรียบของคนที่มีโอกาสในสังคม กลับเป็นการทำร้ายคนรุ่นใหม่โดยตั้งใจ หรือไม่ตั้งใจก็ตาม เช่น การสอบแข่งขันเพื่อเข้าเรียนในโรงเรียนชื่อดัง มีการสร้างค่านิยมการโกงกันตั้งแต่เริ่มต้น ทั้งสองฝ่ายที่ตั้งใจโกงกันอย่างเห็นได้อย่างชัดเจน ด้วยการปล่อยให้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เข้าสอบ ทั้งที่ตามระเบียบแล้วคนที่มิสิทธิ์สอบเข้าจะต้องเป็นนักเรียนที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้น แต่ทางโรงเรียนเองกลับไม่ได้มีการตรวจสอบที่รัดกุม เป็นการเปิดโอกาสให้มีการลงข้อสอบ เพื่อได้สอบอีกครั้งในตอนที่อยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่ากับว่าเป็นการสอบถึงสองครั้ง เป็นการสอนให้เด็กโกงโดยได้พิจารณาและไตร่ตรองไว้ก่อน หรือเป็นเรื่องปกติของสังคมไทย ใครไม่ทำอย่างนี้เป็นคนโกงกระนั้นหรือ การฉวยโอกาสเช่นนี้ เราได้ร่วมมือกันโกงมาตั้งแต่ต้น ทั้งพ่อแม่และโรงเรียนนั้น ๆ เป็นความชินชาที่ทุกคนอาศัยช่องว่างที่ไม่น่าจะเกิดขึ้นกับวงการศึกษากว่า การโกงนี้โกงทุกอย่างก็พังทลาย ซึ่งวันนี้ได้เกิดขึ้นแล้ว กำลังเกิดขึ้น และจะต้องเกิดขึ้นอีกในอนาคตใช้ใหม่ รวมถึงข่าวสารที่ออกมา กลับไม่ได้ตอบคุณค่าของคนดีมากนัก ยกย่องทุกคนที่ประสบความสำเร็จจนซากความล้มสลายของคนอื่น จนนำไปให้ประเทศชาติเป็นอย่างเช่นทุกวันนี้ ผู้ใหญ่เป็นส่วนหลักของสังคมที่ทำให้เกิดภาพเช่นนี้ ทุกคนได้ร่วมกันสร้างเยาวชนให้ เป็นคนที่ไม่ต้องการเสียเอง แล้วจะไปโทษใคร ไม่ต้องมองหาใครที่โทษ เพียงแค่มองในกระจกเงาก็สามารถเห็นต้นเหตุ การทำร้ายเด็ก ๆ แล้ว เมื่อโตมาเข้าสู่โรงเรียนแล้วเด็กก็จะเห็นสิ่งที่ร่วมกันโกงกับพ่อแม่ ครู และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ โดยที่เด็กเองมองเรื่องนี้เป็นเพียงเรื่องที่ชอบธรรม แล้วจะเกิดอะไรตามมา ??? นอกจากนี้การเรียนการสอนที่เน้นการเรียนตั้งแต่ในระดับอนุบาล เพราะเป็นธุรกิจการศึกษา ที่ทำเงินได้มหาศาลจึงไม่มีใครยอมปล่อยโอกาสนี้ ที่เด็กควรอยู่กับพ่อแม่ แต่ไม่ได้เป็นเช่นนั้นในประเทศไทย

การเรียนการสอนก็เช่นเดียวกัน เรียนแล้วผ่านทั้งหมด ได้เลื่อนชั้นเป็นวิธีการที่น่าจะมีการปรับปรุง นับเป็นการไม่สร้างความรับผิดชอบต่อตัวเองให้กับเด็ก ซึ่งส่วนนี้เป็นพื้นฐานมาจากครอบครัวแล้ว เมื่อมาเจอที่โรงเรียนอีกครั้ง นับเป็นการตอกย้ำว่าไม่ต้องรับผิดชอบก็สามารถผ่านไปได้ เมื่อไม่ต้องมีความรับผิดชอบในระดับประถมและมัธยมแล้ว ไม่มีทางที่เด็กจะมีความรับผิดชอบมากขึ้นเมื่อเข้าสู่รั้วของมหาวิทยาลัย คนกลุ่มนี้เข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัยก็ยังคงคิดเช่นเดิม ปัญหาจึงถูกโยนมาที่มหาวิทยาลัย ที่ต้องมีวิธีการเพิ่มเติมเพื่อช่วยกันทำให้เป็นบัณฑิตที่รับใช้สังคม

2. อาจารย์ เป็นอาชีพของคนไม่มีทางไปที่ดีกว่านั้นหรือ เป็นเรือจ้างที่รอเวลาถึงหัวเรือส่งกระนั้นหรือ ในระดับอุดมศึกษา และเตรียมอุดมศึกษาเองก็มีส่วนที่ใกล้เคียงกัน จนกระทั่งในยุคหนึ่งมีคำกล่าวที่ว่าคนที่ไม่มีอะไรทำ หรือคนเรียนไม่เก่ง ไปเรียนครูกัน แล้วมาถึงผลผลิตปัจจุบันก็อย่างที่เห็น สังคมแม่ปูต่อลูกปู ความเป็นอาชีพที่มีเกียรติอาชีพหนึ่ง แต่ไม่ค่อยมีเงิน ไม่เหมือนบางอาชีพที่ทำเงินได้อย่างง่ายดาย แล้วใครจะมาเป็นครูให้ชีวิตตัวเองต้องอยู่แบบประคองชีวิตเท่านั้น หลายคนไม่มีแม้กระทั่งบ้านที่เป็นของตัวเอง โดยเฉพาะคนที่ทุ่มเทให้กับนักศึกษาอย่างแท้จริง ส่วนอาจารย์ คนที่ทำหน้าที่เฉพาะที่ได้รับมอบหมาย หรือแอบหนีบ้าง เป็นครั้งคราวกลับเป็นตัวอย่างที่ต่างออกไป ทั้งนี้คนเก่งจริง ๆ ทั้งเก่งเรียน และเก่งกิจกรรม กลับไม่ต้องการเข้ามาสู่อชีพนี้ แล้วเราได้ต้นแบบที่เรียนไม่เก่ง หรือเรียนเก่ง แต่ไม่ได้เก่ง กิจกรรมมาเป็นเป้าหมายแล้วจะเกิดอะไรขึ้น เพราะการสอน ก็เพื่อให้บัณฑิตสามารถทำงานได้ รวมกับวัตถุดิบต้นแบบ ไม่ได้ดีด้วยแล้วยังเป็นเรื่องขมขมสนน้ำยา ซึ่งส่วนนี้จะต้อง ทำให้สัมพันธ์กัน ทั้งวิชาการและกิจกรรมนันทศึกษา ความรับผิดชอบเฉพาะเรื่องวิชาการอย่างเดียววันนั้นจะไม่สามารถ ทำให้บัณฑิตเข้าใจและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สังคมหรือชุมชน เป็นแหล่งงานจริง ต้องแก้ปัญหาจริง เป็นแหล่งที่สามารถใช้ในการฝึกวิทยายุทธจากวิชาเรียนได้อย่างดีเยี่ยม แต่ไม่ค่อยเห็นภาพเหล่านี้มากนัก อาจเนื่องมาจากเป็นความสัมพันธ์แบบแยกชั้น ทั้งที่ทุกฝ่ายมีผลได้เสียต่อกัน กล่าวคือสถาบันการศึกษาเองก็มุ่งพัฒนาในสิ่งที่เป็นวิชาการตามความชำนาญของแต่ละศาสตร์ โดยมีข้ออ้างก็เพื่อความเข้มแข็งทางวิชาการ ซึ่งบางวิชาแม้แต่ผู้สอนเองก็ยังไม่สามารถปรับใช้งานได้เลย มีหลายวิชาด้วยซ้ำที่เป็นเช่นนี้ ห้องเรียนห้องนี้กว้างขวางนักจึงสามารถนำเอาวิชาที่ได้เรียนรู้มาใช้งานได้จริง และสามารถพัฒนาต่อยอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานที่อยู่ในชีวิตจริงกลับเป็นเรื่องที่สามารถทำงานเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อความเป็นอยู่และนำไปสู่การแก้ปัญหา เพราะไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนแบบใดสุดท้ายก็เพื่อประโยชน์ต่อประเทศชาติ ปัญหาของทั้งชุมชนและของระดับชาติเอง ต้องการแก้ปัญหาที่ถูกต้องแต่ส่วนใหญ่แล้วมักถูกปล่อยปละละเลย ไม่มีการเตรียมพร้อม

ภาพที่ 1 สัญลักษณ์ของโครงการแม่โจ้: แปรบ้านสร้างเมือง

ความหมาย

1. พื้นที่วงกลมสี่เหลี่ยมทอง หมายถึง สีแห่งความรุ่งโรจน์ และผลผลิตทางการเกษตรที่สุกพร้อม
2. ตัวอักษรย่อ MJU ในแนวเฉียงขึ้น เป็นรูปภูเขาเมืงสี่เหลี่ยม เป็นสีแห่งการเกษตรที่จะก้าวหน้าตลอดไป ซึ่งเริ่มจากรากฐานที่มั่นคงสูงสุดที่สดใส
3. ดาวสีขาว หมายถึง องค์ความรู้ทางการเกษตรที่ได้รับการกลั่นกรองจนตกผลึกบริสุทธิ์เพื่อนำไปถ่ายทอดสู่ชุมชน
4. ตัวอักษรด้านนอกวงกลมสีน้ำเงิน หมายถึง เป็นสีของแผ่นดิน (พระมหากษัตริย์) มีความมั่นคง ตั้งใจที่จะร่วมสร้างชาติ ดังนั้นจึงมีความหมายโดยรวมของสี่เหลี่ยม ขาว เหลือง (สีประจำมหาวิทยาลัย) และสีน้ำเงิน (พระมหากษัตริย์) นั่นคือ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ร่วมสร้างชาติด้วยองค์ความรู้ทางการเกษตรที่ตกผลึกแล้ว (ภาพที่ 1)

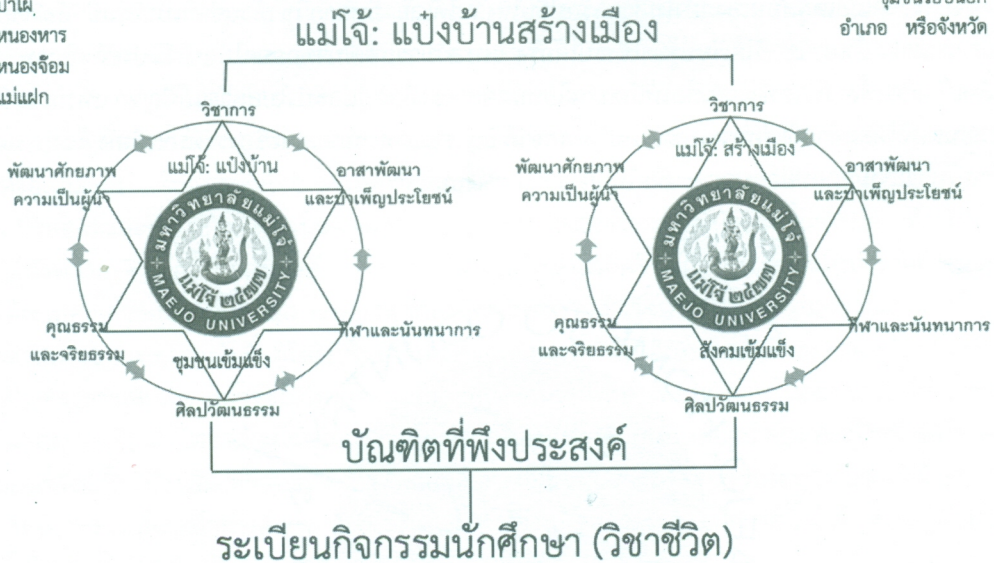
แนวนี้สามารถใช้เพื่อการสร้างชาติคือการสร้างคน คือคนให้ทำงานได้ ทำงานเป็น ดังนั้นเพื่อความเหมาะสมและถูกต้องของการพัฒนาประเทศที่สามารถแข่งขันได้ ทั้งสามส่วนจึงต้องมีการสานสัมพันธ์กันอย่างลงตัวเหมาะสม จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถบูรณาการเพื่อเป้าหมายในการสร้างบัณฑิตเพื่อรับใช้สังคม ทั้งนี้ก็เพื่อเป้าหมายในการสร้างบัณฑิตเพื่อสามารถทำงานได้จริง ๆ แนวทางหนึ่งของการพัฒนาโดยใช้ส่วนของพื้นที่เป็นหลักสำคัญในการสร้างคน สร้างงาน และสร้างสังคม ให้มีความเหมาะสมวิถีชีวิตแห่งชุมชน มุ่งเน้นการศึกษาพัฒนาชุมชนเรื่อง สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ดังตัวอย่างในโครงการ แม่โจ้: แปรบ้านสร้างเมือง เพื่อสร้างห้องเรียนที่ไม่มีฝาผนังกัน มีทุกอย่างในห้องทั้งนาเป็นอาจารย์ วิถีชีวิตของชุมชนเป็นงานวิจัย พัฒนาจากความต้องการของชาวบ้านและชุมชน สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วนย่อย คือ

- 1) แม่โจ้: แปรบ้าน ที่มุ่งเน้นความร่วมมือกับชาวบ้านที่อยู่รอบรั้วมหาวิทยาลัย โดยเริ่มจากชุมชนรอบรั้วมหาวิทยาลัย และ
- 2) แม่โจ้: สร้างเมือง เน้นพื้นที่ที่อยู่ห่างไกลออกไป ทั้งระดับจังหวัด ระดับประเทศ เพื่อขยายแขนขาทางวิชาการให้ยาวยิ่งขึ้น (ภาพที่ 2)

- ชุมชนรอบแม่โจ้
1. แม่โจ้
 2. ป่าไผ่
 3. หองหาร
 4. หองจ้อม
 5. แม่แฝก

ชุมชนรอบนอก
อำเภอ หรือจังหวัด

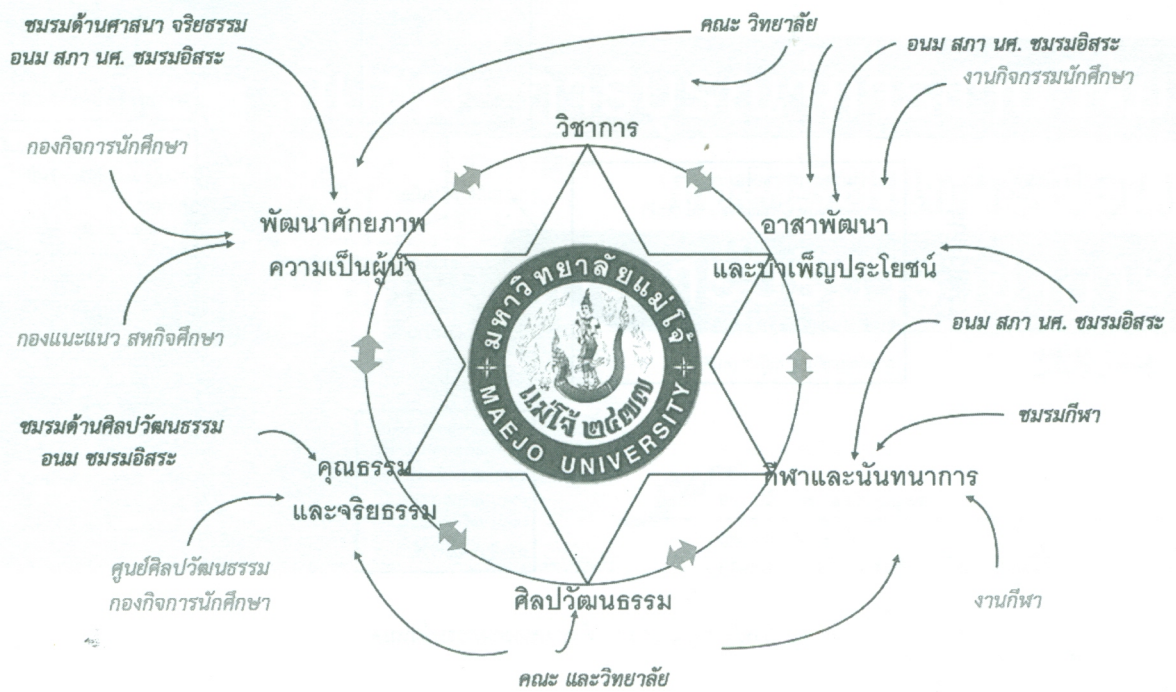
ภาพที่ 2 แนวทางการดำเนินกิจกรรมเพื่อเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์พื้นฐาน เพื่อสร้างบัณฑิตที่สมบูรณ์โดยการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง สร้างผลงานวิจัย และการพัฒนานักศึกษาผ่านกิจกรรมที่มีวิชาการเป็นปัจจัยสำคัญ โดยมีชุมชนเป็นเวที เป็นการขยายโอกาสความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของชุมชน สร้างอาชีพที่มั่นคงให้แก่ชุมชน คุณภาพชีวิตของชุมชนที่ดีขึ้น และความสามัคคีในชุมชน การพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมระหว่างคนในชุมชนเป็นหลัก โดยมุ่งเน้นพัฒนานักศึกษาให้เป็นคนดี คนเก่ง และอาศัยอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้วยการดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ 6 ด้าน (ภาพที่ 3) ดังนี้

- 1) กิจกรรมวิชาการ
- 2) กิจกรรมอาสาพัฒนาและบำเพ็ญประโยชน์ และดูแลสิ่งแวดล้อม
- 3) กิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ สุขภาวะทางกายและใจ
- 4) กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม
- 5) กิจกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม
- 6) กิจกรรมด้านการพัฒนาลักษณะความเป็นผู้นำและการบริหารจัดการ

การจัดกิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมพัฒนา และส่งเสริมการปฏิบัติจริงให้กับนักศึกษา เจ้าหน้าที่ อาจารย์ที่ปรึกษา จากสถาบันการศึกษาและชาวบ้านเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชน กระทั่งออกมาเป็นแผนพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยส่วนที่มีความสำคัญมากที่สุดคืออาจารย์ผู้สอนที่สามารถออกแบบรายวิชาเพื่อตอบโจทย์การเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถนำไปสู่กิจกรรมพัฒนานักศึกษา โดยที่คณะวิชาเป็นหลักในการดำเนินการทั้ง 6 กิจกรรมดังกล่าวข้างต้น และมีส่วนสนับสนุนมาจากส่วนกลาง คือ ด้านกิจกรรมนักศึกษา

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของโลกที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคต ประเทศไทยจำเป็นต้องปรับตัวหันมาทบทวนบทบาทของมหาวิทยาลัยต่อกระบวนการสร้างบัณฑิตและการพัฒนาชุมชนในทิศทางที่พึงตนเอง และมีภูมิคุ้มกันมากขึ้น ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น ตลอดจนสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี เพื่อเป็นรากฐานการดำเนินชีวิตของคนไทย และเป็นการดำเนินการตามนโยบายการพัฒนามหาวิทยาลัยแม่โจ้ ด้านกิจกรรมนักศึกษาและศิษย์เก่าสัมพันธ์ เสริมสร้างศักยภาพและคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ส่งเสริมกิจกรรมอาสาพัฒนาและบำเพ็ญประโยชน์ของนักศึกษาให้มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จะได้เป็นคนที่ไม่มั่งคูดายกับสังคม ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อม การวางบทบาทของมหาวิทยาลัยในฐานะผู้นำ ชี้นำเพื่อร่วมพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชน

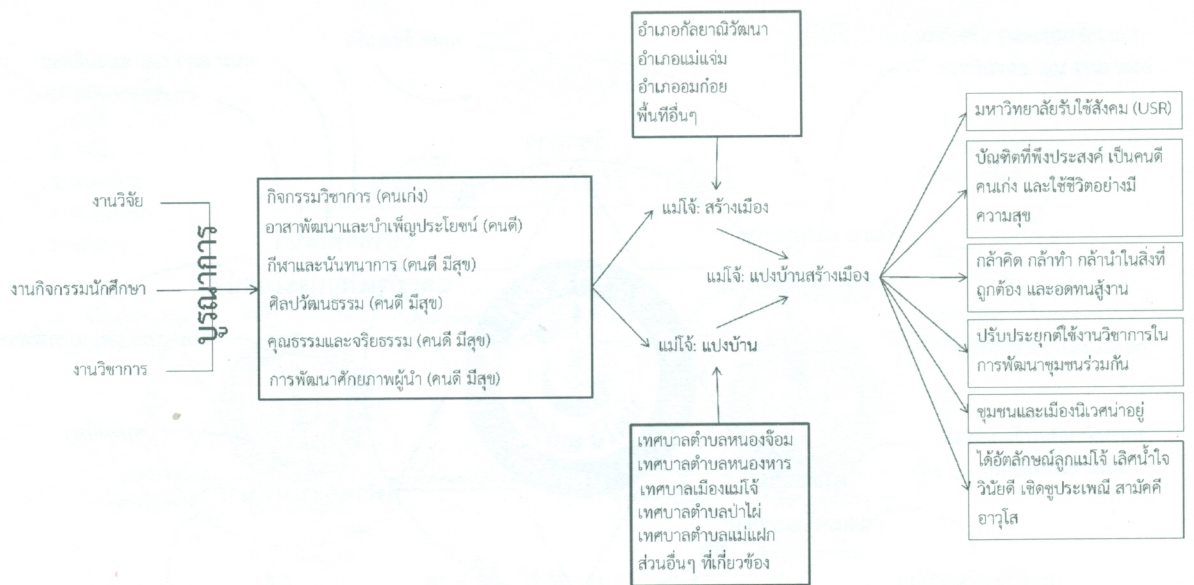

ภาพที่ 3 กิจกรรมพัฒนานักศึกษาและกระบวนการสนับสนุนจากส่วนต่าง ๆ

กิจกรรมพัฒนานักศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากที่สุดที่ต้องทำควบคู่กันทุกด้าน โดยเฉพาะอาจารย์ผู้สอนประจำวิชาสามารถดำเนินการเรียนการสอนเพื่อสร้างเจตคติให้กับนักศึกษาออกไปนำข้อมูลจากนอกห้องเรียนเข้ามาในห้องเรียน และคุณครูก็สอนนอกห้องเรียนให้เป็นในห้องเรียน เพราะต้องเข้าใจเป็นเบื้องต้นว่าการพัฒนานักศึกษาต้องทำกันอย่างเป็นระบบ และสามารถเชื่อมั่นได้ มีวิธีการทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และทำทุกอย่างให้เป็นเรื่องเดียวกัน เช่นในระเบียบกิจกรรมนักศึกษาเป็นระบบที่รองรับการพัฒนานักศึกษาอย่างเป็นระบบ ที่ผ่านการฝึกฝนอย่างเป็นระบบ และมหาวิทยาลัยเองสามารถรับรองความสามารถและประสิทธิภาพของบัณฑิต รวมถึงทักษะการใช้ชีวิต โดยผ่านกิจกรรมด้วยการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้า หรือศาสตร์ต่าง ๆ ของชุมชนและการร่วมกับชุมชนสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยมีชุมชนเป็นผู้ริเริ่มพร้อมทั้งมหาวิทยาลัยเป็นผู้ให้การสนับสนุน องค์กรความรู้และเทคโนโลยี (ภาพที่ 3)

ทั้งนี้ต้องเริ่มจากการสร้างความเข้าใจให้บุคลากรและนักศึกษาให้เห็นถึงความสำคัญของการเป็นสีเขียว มหาวิทยาลัยนิเวศ และมหาวิทยาลัยรับใช้สังคม โดยการบูรณาการงานวิชาการการเรียนการสอน งานวิจัย และงานกิจกรรมนักศึกษาเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างนักศึกษาเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ เป็นคนดี คนเก่ง และใช้ชีวิตอย่างมีความสุข นอกจากนั้นเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำของนักศึกษา กล้าคิด กล้าทำ กล้านำในสิ่งที่ถูกต้อง และอดทนสู้งาน ทั้งนี้เพื่อให้มหาวิทยาลัย คณะ วิทยาลัย นักศึกษา และชุมชน ได้มีความร่วมมือกันศึกษาเรียนรู้ ปรับประยุกต์ใช้งานวิชาการในการพัฒนาชุมชนร่วมกัน นอกจากนี้เพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมกับมหาวิทยาลัยและเป็นชุมชนนิเวศน่าอยู่ รวมถึงการสร้างบัณฑิตที่เป็นอัตลักษณ์ของลูกแม่โจ้ เลิศน้ำใจ วินยดี เชิดชูประเพณี สามัคคี และอาวุโส และเพื่อส่งเสริมและประกอบระบบระเบียบกิจกรรมนักศึกษาให้เป็นรูปธรรม โดยที่มหาวิทยาลัยสามารถออกหนังสือเพื่อรับรองความพร้อมของบัณฑิตทุกคนว่าได้รับการฝึกฝนให้เป็นคนดี คนเก่ง และสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยมีจุดมุ่งหมาย (ภาพที่ 4) ดังนี้

1. เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรและนักศึกษาให้เห็นถึงความสำคัญของการเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียวและ มหาวิทยาลัยรับใช้สังคม (USR: University Social Responsibility)
2. เพื่อสร้างนักศึกษาเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ เป็นคนดี คนเก่ง และใช้ชีวิตอย่างมีความสุข
3. เพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำของนักศึกษา (Leadership Development) กล้าคิด กล้าทำ กล้านำในสิ่งที่ถูกต้อง และอดทนสู้งาน
4. เพื่อให้มหาวิทยาลัย คณะ วิทยาลัย นักศึกษา และชุมชน ได้มีความร่วมมือกันศึกษาเรียนรู้ ปรับประยุกต์ใช้งานวิชาการในการพัฒนาชุมชนร่วมกัน

ภาพที่ 4 แนวทางการทำงานของกิจกรรมทั้งหมด

5. เพื่อให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมกับมหาวิทยาลัยและเป็นชุมชนนิเวศน่าอยู่
6. เพื่อสร้างบัณฑิตที่เป็นอัตลักษณ์ของลูกแม่โจ้ เลิศน้ำใจ วินัยดี เชิดชูประเพณี สามัคคี และอารุโธ เพื่อส่งเสริมและประกอบระบบระเบียบกิจกรรมนักศึกษา
7. เพื่อสร้างบัณฑิตที่เป็นอัตลักษณ์ของลูกแม่โจ้ เลิศน้ำใจ วินัยดี เชิดชูประเพณี สามัคคี และอารุโธ
8. เพื่อสร้างกิจกรรมเพื่อประกอบระบบระเบียบกิจกรรมนักศึกษา

กิจกรรมที่ดำเนินการทั้งหมดเป็นส่วนสำคัญเพื่อผลักดันให้ตอบโจทย์ปัญหาของการสร้างบัณฑิตให้สามารถตอบสนองต่องานทั้งหมดได้ เป็นการแก้ปัญหาการไม่รับผิดชอบและดูแลสังคมให้ค่อย ๆ ดีขึ้นเป็นลำดับ โดยเน้นกระบวนการเรียนการสอนที่นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง ได้งานวิจัย ได้งานของสังคม ร่วมมือกันตอบโจทย์ของสังคม สร้างจิตอาสาให้เป็นนิสัย หลักพื้นฐานของการสร้างบัณฑิตรับใช้สังคม คือการเข้าไปเรียนรู้สังคมด้วยการร่วมมือกับสังคมอย่างจริงจัง เพื่อนำเอาวิชาการลงไป หรือเรียนรู้วิชาการจากชุมชน ร่วมกันปฏิบัติวางแผนการทำงานเพื่อแก้ปัญหาและเสริมสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชน สร้างวิชาเรียน งานวิจัย และกิจกรรมนักศึกษาให้เป็นเรื่องเดียวกัน โดยมีอาจารย์ผู้สอนและกิจกรรมของชาวบ้านเป็นที่ปรึกษาทางด้านกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น จากการเรียนรายวิชาแล้วสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง มีเนื้อหาตอบสนองโจทย์ของชุมชนได้จริง ๆ แก้ปัญหาได้จริง ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญมากในกระบวนการสร้างคนเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน คณาจารย์สามารถเห็นความต่อเนื่องของงานและสร้างโจทย์วิจัยได้ไม่ยาก หรือสามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างต้นแบบ นักศึกษาก็มีความรู้และสามารถทำวิจัยได้ ในขณะเดียวกันก็ยังตอบโจทย์คุณธรรมจริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม สุภาพะที่ดี การบริหารจัดการและความเป็นผู้นำ ส่วนแหล่งเงินที่สามารถนำมาสร้างบัณฑิตมีหลายทาง เช่น เงินบำรุงการศึกษา เงินวิจัย เงินบริการวิชาการ เงินกิจกรรมนักศึกษา และเงินจากองค์กรภายนอก เป็นต้น เมื่อวิชาการเป็นตัวนำ และเข้าใจการพัฒนาการศึกษาซึ่งเป็นหน้าที่ของทุกคนที่ทำงานกันอย่างแยกส่วนในปัจจุบัน มีแต่จะเสียงบประมาณ และเวลา ที่สำคัญคือว่าที่บัณฑิตยังคงไม่เข้าใจในวิชาชีพว่าจะสามารถดัดแปลงแก้ไขอย่างไร เรียนมามากมายแต่ไม่สามารถใช้ได้เหมาะสมถึงเวลาของการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้มีประสิทธิภาพในทุกด้าน ทั้งทางด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านชุมชน ทำให้ทุกอย่างเป็นเรื่องเดียวกัน ทำงานครั้งเดียวแล้วตอบโจทย์ในทุกด้าน เป็นสิ่งที่ทุกคนทำได้ ไม่เช่นนั้นอุตุนิยมวิทยาก็ผลิตได้เฉพาะ “ขยะบัณฑิต”

